

Қарор ва ижро

ЎЗБЕКИСТОН 125 ПОҒОНА ЮҚОРИЛАДИ

ДУНЁДАГИ 2600 ДАН ОРТИҚ ОЧИҚ МАЪЛУМОТЛАР ПОРТАЛИНИНГ Тўлиқ рўйхатини қамраб олган “OPEN DATA INSERTION” ЯҚИНДА ЭЪЛОН ҚИЛГАН МАЪЛУМОТГА Кўра, дунё давлатлари орасида 2020 йилда мамлакатимиз 63 балл йиғиб, қарийб 125 поғона юқорилади ва жаҳон бўйича 44, марказий осиеда 1-ўринни эгаллади

Мамлакатимизни ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Харакатлар стратегиясида, Президентимизнинг шу асосда қабул қилинган қарорларида замонавий ахборот-коммуникация технологиялари асосида давлат органлари ва ташкилотлари маълумотлари очиқлиги ва сифатини ҳамда мамлакатимизнинг дунё рейтингларидаги нуфузини оширишга алоҳида эътибор қаратилди. Вазирлар Маҳкамасининг жорий йил 23 декабрь куни қабул қилинган “Ўзбекистон Республикасида очиқ маълумотлар соҳасини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори ҳам ана шу мақсадларга хизмат қилади.

ТАЛАБ-ТАМОЙИЛЛАР ВА АМАЛГА ОШИРИЛГАН ИШЛАР

Очиқ маълумотлар деганда, давлат ва маҳаллий ўзини ўзи идора қилиш органлари фаолияти тўғрисида интернет тармоғида маълумотлар массиви форматда жойлаштирилган, инсон томонидан олдиндан ўзгартириш киритилмасдан (машина ўқийдиган) фойдаланиладиган ва автоматлаштирилган тарзда ишлов берилишини таъминлайдиган ҳамда эркин (бепул) фойдаланиладиган маълумотлар тушунилади.

Бу ишларни тизимли йўлга қўйиш, энг аввало, қонуний талаблардан келиб чиққан ҳолда, очиқ, бепул ва машинада ўқиладиган форматларда тайёрланган маълумотлар тўпламларини шакллантириш, ўз вақтида, тўлиқ ва сифатли эълон қилиш, шунингдек, улардан фойдаланиш қамровини кенгайтиришни тақозо этади. Қолаверса, бу ишлар ахборотдан фойдаланувчиларнинг барча тоифалари учун тенг имкониятларни яратиш, уларнинг очиқ маълумотларни излаш, таққослаш ва самарали қайта фойдаланишини қўллаб-қувватлаш учун очиқ маълумотларни стандартлаштирилган таркиб ва форматда тақдим этиш ҳамда ўзаро боғлиқлигини таъминлаш, самарали бошқарув ва фуқароларни жалб этиш, ҳар томонлама ривожланиш ва инновацияларга қаратилган бўлиши зарур.

Ана шу мақсадларни назарда тутган ҳолда, Вазирлар Маҳкамасининг 2015 йил 7 августдаги тегишли қарорига биноан, мамлакатимизнинг Очиқ маълумотлар портали ишга туширилди. Бу портал бугунги кунда Ўзбекистон Республикасининг интернет тармоғидаги ҳукумат портали доирасида фаолият кўрсатувчи ҳамда давлат органлари ва ташкилотларининг очиқ маълумотларини жойлаштириш учун мўлжалланган, бу ахборотларни эълон қилишда ва улардан фойдаланишда портал оператори, очиқ маълумотларни етказиб берувчилар ва фойдаланувчилар ўртасида ўзаро ҳамкорликни таъминловчи data.gov.uz электрон манзилида жойлашган ахборот ресурси ҳисобланади.

— Ҳозирги пайтга қадар порталда 149 та вазирлик ва идоранинг маълумотлар тўпламлари жойлаштирилди, юқлаб олишлар сони эса 7 миллиондан ошди, — дейди Давлат статистика қўмитаси бошқарма бошлиғи Ақром Султонов. — 60 дан ортиқ давлат органининг 1 473 та маълумотини ўз ичига олган очиқ маълумотлар тўплами рўйхатининг янгиланган варианты ишлаб чиқилди ҳамда

тасдиқланди. Улардан 1 096 таси Давлат статистика қўмитаси томонидан жойлаштирилладиган маълумотлар тўпламидир. Бундан ташқари, вазирлик, идоралар ва ҳудудий ҳокимият органлари томонидан, фойдаланувчиларнинг талабларини инобатга олган ҳолда, қўшимча маълумотлар тўпламлари ҳам порталга жойлаштирилиб борилмоқда. Агар улар сони 2019 йил бошида 4 мингга яқин бўлса, ҳозирги кунга келиб 10,5 мингга етиб қолди. Улар ўзбек, рус ва инглиз тилларида жойлаштириб бориляпти.

Дунёдаги 2600 дан ортиқ очиқ маълумотлар порталининг тўлиқ рўйхатини қамраб олган “open data inception” яқинда эълон қилган маълумотга кўра, жаҳон мамлакатлари орасида 2020 йилда Ўзбекистон 63 балл йиғиб, қарийб 125 поғона юқорилади ва жаҳон бўйича 44, Марказий Осиёда 1-ўринни эгаллади. БМТнинг “Электрон ҳукумат кузатуви — 2020” да “Очиқ ҳукумат маълумотлари индекси” бўйича Ўзбекистон энг юқори (Very High OGD) кўрсаткичга эга бўлган 41 та мамлакат орасидан жой олди.

Яна шу жиҳатни эътироф этиш жоизки, “Электрон ҳукумат кузатуви — 2020”

БМТнинг Иқтисодий ва ижтимоий ишлар департаменти томонидан ҳар икки йилда бир марта эълон қилинади. Бу БМТга аъзо барча давлатларнинг электрон ҳукумати ривожланиш даражасини баҳолайдиган ягона глобал ҳисобот саналади.

Қўмитанинг расмий веб-сайти эса Буюк Братинияда жойлашган нуфузли Очиқ маълумотлар институти томонидан бериладиган энг юқори — “Platinum” даражага эришди.

DATA.GOV.UZ ПОРТАЛИ ҚАНДАЙ ИШЛАШИ КЕРАК?

Президентимизнинг 2019 йил 9 апрелдаги “Давлат бошқарувининг очиқлиги ва шаффофлигини таъминлаш ҳамда мамлакатнинг статистика салоҳиятини ошириш юзасидан қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарорига биноан, Давлат статистика қўмитаси зиммасига давлат

— Иккинчидан, маълумотларнинг очиқлигини методик, ташкилий ва ахборот-технологик жиҳатдан қўллаб-қувватлашга алоҳида эътибор қаратилади.

Бунинг натижасида давлат органлари фаолиятининг шаффофлиги ва ҳисобдорлигини ошириш, назорат қилиш ва мониторинг олиб бориш имконияти орқали фуқаролик жамиятини ривожлантириш, “Очиқ ҳукумат” концепциясини амалга ошириш учун ахборот базасини яратиш, интернет тармоғида очиқ маълумотлар шаклида фаолият юритаётган иловалар ва хизматлар бозорини шакллантиришга кўмаклашиш, ижтимоий фойдали хизматлар ишлаб чиқишда бюджет харажатларини тежашга эришилиши зарур.

Бюджет харажатлари тежалишини халқаро экспертлар ҳам тасдиқлайди. Уларнинг тадқиқотларга кўра, ривожланган мамлакатлар ҳукуматларининг 7 та

Шунингдек, очиқ маълумотлар бўйича ҳамжамиятни шакллантириш ва интернетда очиқ маълумотлардан фойдаланган ҳолда фаолият юритаётган дастурий маҳсулотлар ва хизматлар бозорини яратиш ва такомиллаштириш, давлат-хусусий шерикликни мустаҳкамлаш мақсадида “Open Data Challenge” ва “Хакатон” тадбирларини мунтазам равишда ўтказиш чораларини кўриб бориш зарур.

2021 йил 1 августгача Очиқ маълумотлар порталининг янги талқини ишлаб чиқилиб, ишга туширилади. Унда маълумотларни стандартлаштирилган шаклда юритиш, интерактив харитага объектининг географик жойлашув маълумотларини киритиш талаб этилади. Шу билан бирга, очиқ маълумотлар тўпламларида аҳоли ва тадбиркорлик субъектларининг эҳтиёжларини ҳисобга олиш механизми ҳамда очиқ маълумотлар тўпламларини ўз вақтида жойлаштириш ва уларни янгилаш устидан назорат қилиш имконияти яратилади. Бунга Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги асосий масъул бўлиб, Ўзбекистон Республикасининг Очиқ маълумотлар порталига эгалик қилувчи, уни техник қўллаб-қувватлаш ва таъминлаш ҳамда узлуксиз ишлаб туриши учун жавобгар ҳисобланади.

Вазирлар Маҳкамаси қароридан белгиланган вазифаларнинг ўз вақтида бажарилиши самараси ўлароқ, Очиқ маълумотлар портали мамлакатимизда амалга оширилаётган кенг кўламли ислохотлар самараларини ўзида акс эттирадиган, айна чоғда давлат органлари фаолияти устидан жамоатчилик назоратини янада кучайтиришга хизмат қиладиган муҳим ахборот ресурсига айланади, юртимизнинг ошқоралик ва шаффофлик борасидаги нуфузи жаҳон рейтингларида янада ошишини таъминлайди.

Усмон АБДУРАСУЛОВ,
Давлат статистика қўмитаси ахборот хизмати раҳбари,
Абдурауф ҚОРЖОВОВ,
Иқтисодий шарҳловчи

O'zbekiston Respublikasi
ochiq ma'lumotlar portali

органлари ва ташкилотларининг очиқ маълумотлар тўпламлари рўйхатини шакллантириш, юритиш ва янгилаш ҳамда тегишли ахборотларнинг data.gov.uz порталида ўз вақтида ифодасини топиши бўйича фаолиятини мувофиқлаштириш вазифаси юкланган.

Вазирлар Маҳкамасининг “Ўзбекистон Республикасида очиқ маълумотлар соҳасини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори билан 2021-2025 йилларда Ўзбекистонда очиқ маълумотлар соҳасини ривожлантириш концепцияси тасдиқланди. Унда соҳани ривожлантиришнинг асосий устувор йўналишлари белгиланди.

— Мазкур концепцияга кўра, биринчидан, очиқ маълумотларнинг норматив-ҳуқуқий базалари такомиллаштирилиши лозим, — дейди Ақром Султонов.

давлат секторига оид очиқ маълумотларни аҳолига бепул ва қулай тақдим қилиши бир йилда давлат бюджетининг ўрта ҳисобда 3-5 триллион, транспорт тизимига оид ахборотлар тармоқлари шакллантирилиши эса 700-900 миллиард АҚШ доллари гача бўлган маблағни тежаш имкониятини беради.

Қўмита зиммасига яна бир масъулиятли вазифа юклатилди. Уч ой мобайнида манфаатдор вазирлик ва идоралар билан биргаликда очиқ маълумотлар соҳасидаги халқаро рейтинглар, хусусан, “Очиқ маълумотлар глобал индекси” ва “Очиқ маълумотлар барометри” рейтингларида мамлакатимиз иштирокини таъминлаш мақсадида Ўзбекистон Республикасининг Халқаро очиқ маълумотлар хартиясига қўшилиши бўйича зарур чораларни кўриш лозим.